

Wstęp

Organizacja pracy biura rachunkowego jest systemem zasad, metod i działań prowadzonych równolegle w różnych obszarach w celu wprowadzenia ładu i porządku w tym działaniu. Koordynacja działań i ich harmonia jest celem samym w sobie i ma ogromny wpływ na postrzeganie jakości oferowanych usług. Im lepiej zorganizowana jest praca biura rachunkowego, tym wyższe osiąga ono oceny w oczach klientów i pracowników.

Organizując pracę biura napotkałam na swojej drodze wiele wyzwań, a ich realizacja od ponad ćwierć wieku daje mi ogromną satysfakcję. Podobnie jak pomaganie w organizowaniu pracy dziesiątkom biur rachunkowych w kraju i za granicą.

Poradnik ten jest zbiorem moich doświadczeń wzbogaconych o doświadczenia innych właścicieli biur rachunkowych.

1. Prowadzenie biura rachunkowego

Biuro rachunkowe jest podmiotem gospodarczym świadczącym usługi innym podmiotom gospodarczym głównie w zakresie prowadzenia księgowości oraz dokumentacji kadrowej i płacowej, a także osobom fizycznym w zakresie sporządzania rocznych zeznań podatkowych. Biura rachunkowe różnią się między sobą wielkością, formą prawną i zakresem wykonywanych usług.

1.1. Biuro rachunkowe w aspekcie biznesowym

Biuro rachunkowe jest przedsiębiorstwem usługowym prowadzonym w celu generowania zysku. Działalność biura rachunkowego jest wykonywana w sposób zorganizowany, powtarzalny i ciągły, co jest istotą biznesu. Biznesowy charakter biura rachunkowego budowany świadomie pozwala osiągnąć sukces na polu działalności gospodarczej. Sukces zaś jest rezultatem czynnego i konsekwentnego zaangażowania właściciela biura rachunkowego w jego budowanie na podstawie własnych doświadczeń oraz sukcesów i porażek innych.

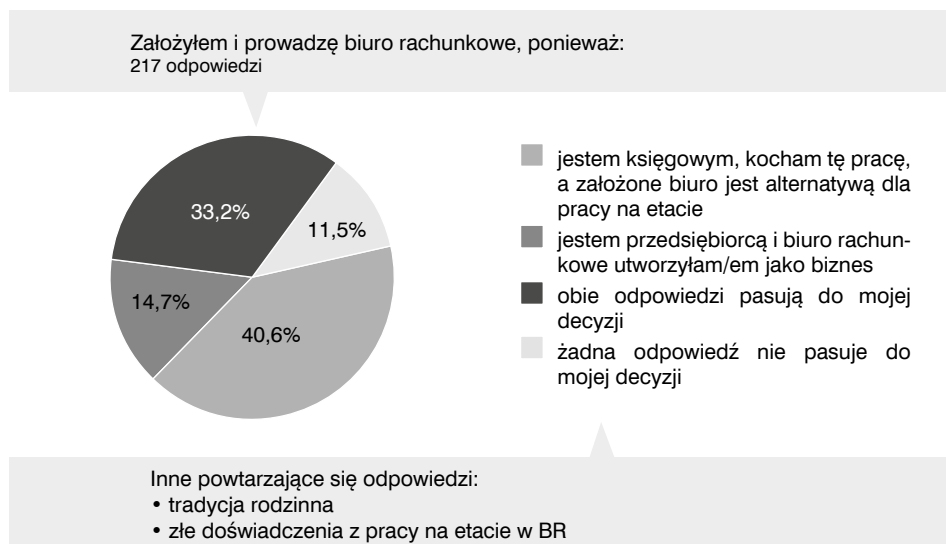
1.1.1. Przyczyny podejmowania decyzji dotyczących prowadzenia biura rachunkowego

Trudno oszacować liczbę aktywnych biur rachunkowych w Polsce. Jedne źródła podają 70 tysięcy, inne 40 tysięcy. Nie istnieje żaden oficjalny wykaz, a przyczyny tego można upatrywać w deregulacji zawodu księgowego, która miała miejsce w 2014 r. Od tamtej

pory biuro rachunkowe w Polsce może otworzyć i prowadzić każda osoba bez uprawnień, wykształcenia czy certyfikatu, po spełnieniu zaledwie dwóch warunków, takich jak pełna zdolność do czynności prawnych i niekaralność za, między innymi, przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, przestępstwa skarbowe czy inne wymienione w rozdziale 9 ustawy o rachunkowości.

Grupie właścicieli biur rachunkowych zadałam pytanie o powody założenia i prowadzenia biura rachunkowego. Oto wyniki anonimowej ankiety (schemat 1):

Schemat 1. Powody założenia i prowadzenia biura rachunkowego

W ankiecie wzięło udział 217 osób. Zdecydowana większość respondentów, bo aż 73,8%, odpowiedziała, że założyła biuro z miłości do zawodu księgowego, a wśród nich blisko połowa miała w tym dodatkowo cel biznesowy. Niewielka liczba osób, 14,7% ankietowanych, założyła biuro rachunkowe wyłącznie w celu biznesowym. Pozostałe 11,5% to osoby, które prowadzą biuro z innych powodów, głównie takich jak tradycja rodzinna lub złe doświadczenia z pracy na etacie w biurze rachunkowym. Biznesowe podejście do prowadzenia biura rachunkowego zgłosiła blisko połowa ankietowanych, a dokładnie 47,9% ich właścicieli. Wynik ten wskazuje na ogólnie niską świadomość biznesową w branży księgowej.

1.1.2. Forma prawna biura rachunkowego

Każdy, kto chce założyć i prowadzić biuro rachunkowe, może to zrobić według swojego wyboru w ramach ściśle określonych form organizacyjno-prawnych, takich jak:

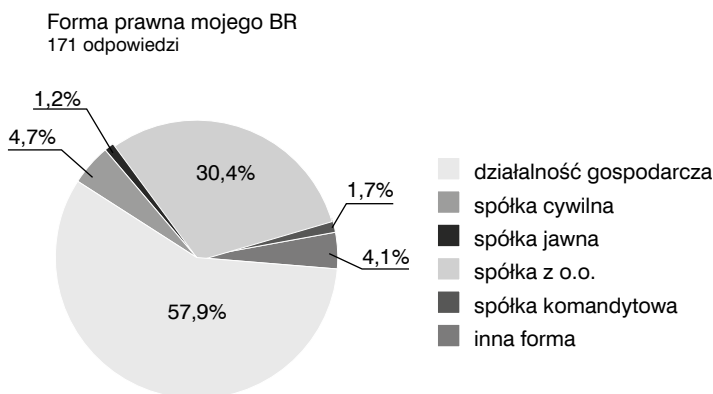
- 1) jednoosobowa działalność gospodarcza,
- 2) spółka cywilna,

- 3) spółki osobowe: spółka jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna,
 4) spółki kapitałowe: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna.

Która z tych form organizacyjno-prawnych jest najczęściej stosowana w Polsce, pokazują wyniki badania przeprowadzonego wśród właścicieli biur rachunkowych. Udział w ankiecie wzięło 171 osób.

Zdecydowana większość, bo blisko 60% biur rachunkowych w Polsce, jest prowadzona w formie jednoosobowej działalności gospodarczej. Na drugim miejscu, niewiele ponad 30%, uplasowały się spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zaledwie 10% stanowią pozostałe formy organizacyjno-prawne.

Schemat 2. Formy organizacyjno-prawne prowadzenia biura rachunkowego

Wyniki ankiety nie zaskakują, ponieważ **zaletą jednoosobowej działalności gospodarczej** jest darmowa i szybka rejestracja, niezależność, niski koszt prowadzenia działalności i brak obowiązku prowadzenia pełnych ksiąg rachunkowych (są tutaj nieliczne wyjątki). **Wadą tej formy** zdecydowanie jest odpowiedzialność całym swoim majątkiem osobistym i wspólnym z małżonkiem w przypadku wspólności majątkowej. Wadą są również trudności formalne przy sukcesji działalności (sprzedaż, dziedziczenie) oraz brak możliwości elastycznego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Dużym walorem prowadzenia działalności w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest możliwość ograniczenia odpowiedzialności do majątku spółki, co automatycznie wyłącza odpowiedzialność wspólników spółki ich majątkiem osobistym. Dodatkową zaletą jest posiadanie niskiego kapitału początkowego (wystarczy tylko 5 tysięcy złotych) oraz prosta i niedroga rejestracja przez internet. **Wadą prowadzenia biura rachunkowego w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością** jest wymóg prowadzenia pełnych ksiąg rachunkowych oraz coroczny obowiązek sporządzania i składania sprawozdań finansowych.

W przypadku wyboru pozostałych form organizacyjno-prawnych trudno stwierdzić jednoznacznie przyczynę takiego, a nie innego wyboru. Są to indywidualne decyzje gospodarcze osób prowadzących biuro rachunkowe.

W uwagach do przeprowadzonej ankiety pojawiły się zapisy o prowadzeniu kilku biur rachunkowych jednocześnie, np. w ramach spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i jednoosobowej działalności gospodarczej albo dwóch spółek. Przy czym jeden podmiot świadczy usługi z VAT, a drugi jest z tego podatku zwolniony. Dzieje się tak, ponieważ właściciele biur rachunkowych chcą świadczyć tańsze usługi i biuro bez VAT obsługuje klientów bez VAT. Zastanawiam się, skąd taki pomysł i czy w innych branżach jest podobnie. Czy prawnicy prowadzą dwie kancelarie prawne, w tym jedną dla podatników VAT, a drugą dla prywatnych osób? Czy istnieją sklepy dla watowców i niewatowców? Czy prowadzenie dwóch biur jest tańszym rozwiązaniem dla samego właściciela? I czy na pewno nie ma w takim działaniu elementów agresywnej optymalizacji? Nie odpowiem na te pytania, ale pozostawiam je tutaj do rozważenia.

1.1.3. Wielkość biur rachunkowych

Wielkość biura rachunkowego ma znaczny wpływ na zakres świadczonych usług. Niewielkie biuro rachunkowe prowadzone przez rzetelną i skrupulatną księgową może być wystarczające do rozliczania niewielkiego biznesu, ale jeśli z usług biura rachunkowego chce skorzystać duża firma, zatrudniająca wielu pracowników, a rozliczenia są bardziej skomplikowane, potrzebne będzie duże biuro rachunkowe współpracujące z różnego rodzaju specjalistami: prawnikami, doradcami podatkowymi, biegłymi rewidentami itp.

Przeprowadziłam badanie mające na celu ustalenie wielkości biur rachunkowych w Polsce. Właściciele 544 biur rachunkowych udzielili odpowiedzi w trzech obszarach:

- 1) średnie roczne przychody biura netto,
- 2) średnia roczna liczba pracujących w nim osób,
- 3) średnia liczba obsługiwanych podmiotów.

Schemat 3. Wielkości biur rachunkowych w Polsce

